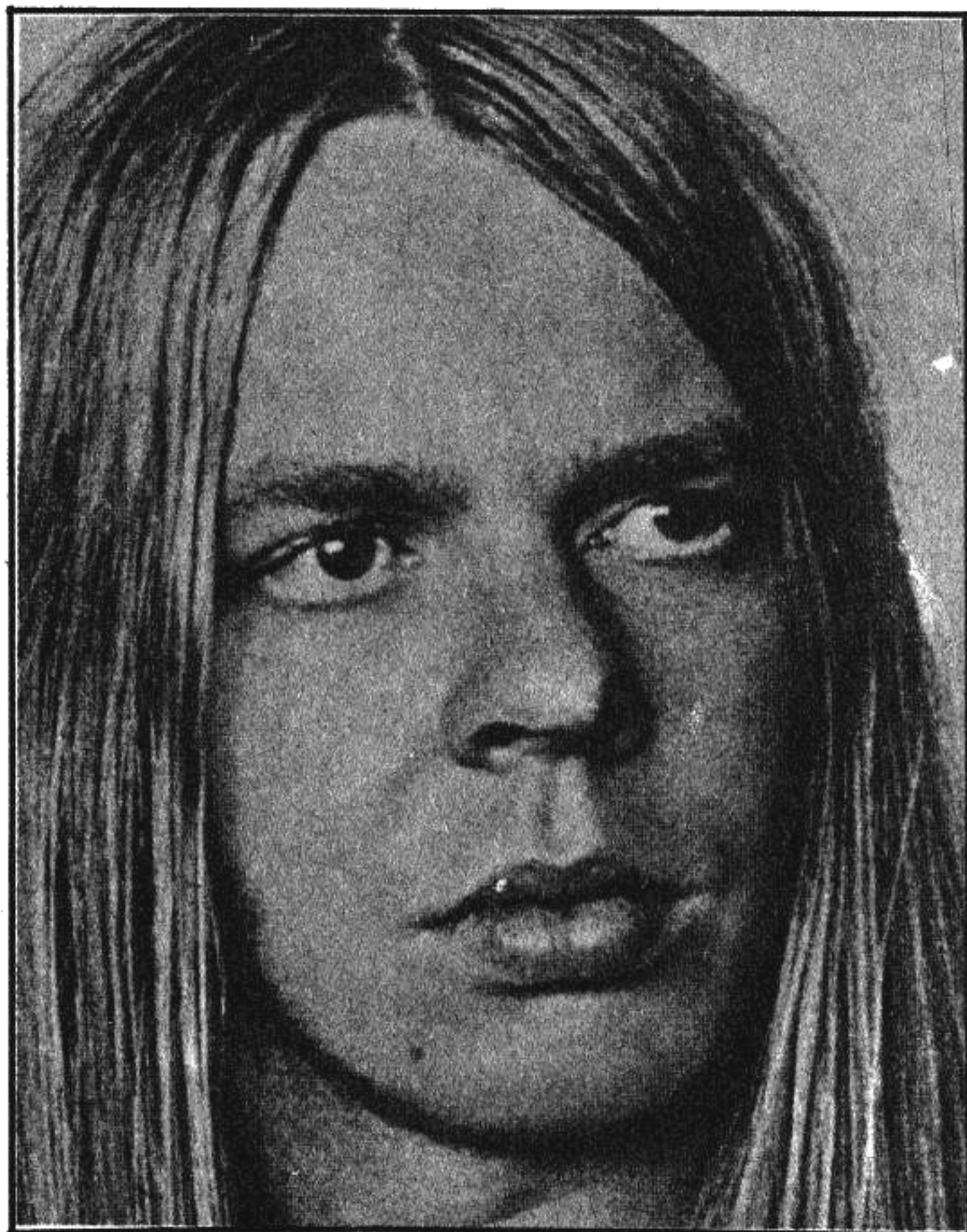

Simfo-rocker čija je delatnost najjači argument svim protivnicima tog pravca

Kada je krajem prošle godine Rick Wakeman obnovio svoje članstvo u grupi YES ta vest me je isto tako neprijatno iznenadila kao i njegov odlazak iz te formacije 1974. godine. Ovo zvuči pomalo paradoksalno, ali sve postaje jasnije kada vam kažem da se njegov rad u post – YES periodu ne uklapa dobro u moje shvatanje dobrih muzičkih ostvarenja. Čak smatram da je Wakeman imao više udela u kompromitovanju nego u afirmisanju ideja iz kojih su stajali YES i ostale grupe sličnih pogleda. Takav stav, na žalost, potvrđuju i katastrofalne kritike koje je Rick pokupo za tri-četiri godine samostalnog delovanja. Čitajući te osvrte na njegov rad stiče se utisak da su njegove ploče esencija svih onih elemenata koji se kao zamerke upućivani jednoj od struja rocka, neprikladno krštenoj „simfo-rock“. Zašto je to tako, pokušajmo utvrditi u ostatku ovog napisa.

RICK WAKEMAN

WAKEMAN U YES – WAKEMAN IZ YESA

Pojedine Wakemanove pristalice sklone su da tvrde da je on značajno uticao na razvoj i uspeh YES-a, tokom prvog perioda njihove saradnje. Međutim, Rick svojim poklonicima nije ostavio dovoljno jakih argumenata da takve stavove i dokažu. Doduše Rick je boravio u grupi tokom njenog do sada najzrelijeg perioda (album „Close To The Edge“) ali posao kojim se bavio bio je interpretacija u, nešto manjem obimu, razrada ideja koje su dolazile iz kreativnog jezgra, koji su sačinjavali Jon Anderson i Steve Howe. Wakemanova inicijativa uglavnom se ispoljavala kroz rešavanja čisto tehničkih problema na instrumentima sa klavijaturom bez značajnijih, suštinskih, u Wakemanovom radu, bio je primljen sa radoznalošću i blagim odobravanjem. Kako i ne bi boravak u YES-u Rick uglavnom shvatio kao mogućnost ekonomskog osamostalivanja i sticanja pozicija za docnije planiranu solo karijeru.

Mada bi se iz ovog moglo zaključiti da je Wakeman bio samo prolaznik u grupi YES, nikako nije bilo tako. Za dve i po godine, koliko je Rick saradivao sa Andersonom, Howeom i ostalima, on je prisustvovao procesu dovođenja „simfo-rocka“ sa margina rock scene u žižu interesovanja i njegovom promovisanju u veliki posao. Takav razvoj događaja uz materijalnu osnovu i iskustvo koje je stekao sa YES-om davao je Rickovim razmišljanjima o solo karijeri sigurne temelje. Njenog prvi solo album „Six Wives Of Henry VIII“, iako je u sebi latentno sadržao sve mane koje će kasnije doći do izražaja u Wakemanovom radu, bio je primljen sa radoznalošću i blagim odobravanjem. Kako i nebi kada je tu bio neobičan koncept (koji ni u čemu nije određivao muziku), orguljaš iz premijerne svetske rock-grupe, gomila elektronskih instrumenata (u to vreme jedan od glavnih štosova) i

odlična propagandna podrška. Kompanija „A and M“ prelaskom Wakemana u YES dobila je od poluanonimnog klaviriste iz Strawsa potencijalnu superzvezdu. Zbog toga je Rick dobio vrlo povoljan vetar u leđa. Ploča je odmah uletela na top listu i počela su govorkanja o tome da će Wakeman napustiti YES. On to nije tada uradio. Sačekao je da se to isto ponovi i sa drugom solo pločom. Istog dana kada se „Journey To The Center Of The Earth“ popeo na prvo mesto engleske top liste novine su objavile da je Rick Wakeman krenuo sopstvenim putem.

Ali je to već druga priča...

ODELO NE ČINI ČOVEKA A NI ORKESTAR SIMFONIČARA

Sa pločama „Journey To The Center Of The Earth“ i „Myths And Legends Of King Arthur And The Knights Of The Round Table“ (umorih se od pisanja imena...) počinje neslavni Wakemanov „simfonijski“ period. Obe ove ploče snimljene su u saradnji sa simfonijskim orkestrom (prva čak na „živo“) i u takvom vidu su imale premijeru pred publikom. Takođe, obe ove ploče su srušile sve iluzije o Wakemanu kao o kompozitoru sa zrelim umetničkim konceptom i ponovo pokazale kako ovakve fuzije simfonijskog orkestra i rock grupe mogu postati obziljni promašaji ukoliko se dovoljno odgovorno i maštovito ne izvedu.

Zaustavimo se na trenutak ovde i ispitajmo zajedno šta je tu tako loše pošlo i zašto se sve završilo sa poraznim kritikama (mada je, kako se to često dešava, uspeh kod publike bio u obrnutoj srazmeri).

Prvo. Ni Rick Wakeman nije izbegao rak-rani svih rockera koji pokušavaju da sklope kompoziciju dužu od onih klasičnih tri minuta. Nedovoljna muzička potkovanost i širina onemogućavaju rockere da svoje četrdesetominutne rock-

poeme u obličje u sasvim zaokružene i logične celine već su njihovi radovi pre kolekcija vinjeta spojenih sa više ili manje sreće. Ovoj bolji nije izbegao ni Wakeman, mada je on proveo dobar deo svog života učeći baš teoriju muzike. Možda je bežao sa časova kada je predavana kompozicija ili što je najverovatnije, nije želeo da zamara ni sebe, ni publiku kojoj je sve to bilo upućeno.

Način na koji Rick koristi orkestar u svojim kompozicijama sveden je uglavnom samo na dekoraciju. Bilo sale u kojoj nastupa s njim, bilo same muzike, čiji sadržaj ne dobija mnogo u kvalitetu zato što je izveden sa celim simfonijskim orkestrom. Wakemanove partiture za orkestar uglavnom su sastavljene iz opštih mesta simfonijske literature ranog romantizma ili čak od orkestriranih rock riffova. Takav zaključak bez mnogo muke obara ocenu o Wakemanu kao o „najvećem simfoničaru sedamdesetih“. Ko li se samo seti tog naziva?

Sledeća zamerka treba da bude upućena Rickovoj (ne)sposobnosti uklapanja različitih stilova u jednu zaokruženu, logičnu celinu. U njegovim kompozicijama možete naći po malo „pravog Čajkovskog“, malo rock'n'rolla, sambu, rumbu ili neku drugu južnoameričku igru, malo country muzike, honky-tonk klavira i čega sve još ne. Naravno, to je sve povezano i lepim orkestarskim intermecima. Ove činjenice dovode Wakemanov dobar ukus u prilično diskutabilan položaj i doprinose da se atribut „ozbiljan“ ne može postaviti uz njegove radove. Ma koliko to njegovi poklonici želeli.

Dalje, koncepti prema kojima je on, navodno, komponovao muziku obično imaju veoma malo veze sa samim muzičkim sadržajem. Uglavnom su to teme izabrane zbog potencijalnog komercijalnog efekta i vrlo malo određuju muziku i obrnuto. Takvoj oceni bi delimično mogla izbeći ploča „Journey to The Centre of the Earth“ u kojoj su zastupljeni i neki programski elementi, ali, kao što znate, jedna lasta ne čini proleće.

Sada bi najbolje bilo da povučemo crtu i da saberemo sve što je gore kazano.

Ne, zaključak nije smrtna kazna za Ricka Wakemana.

Zaključak bi bio da Wakemana i njegov rad treba posmatrati u drugačijem svetlu nego što se to do sada najčešće činilo. Pre svega treba kazati da njegovi albumi, a naročito koncerti, imaju više veze sa pop music-hall tradicijom nego sa rockom a kamo li klasikom. Prihvatajući ovaj stav bilo bi isuviše velikodušno nazvati Wakemanovu muziku progresivnom. David Downig, autor knjige „Future Rock“,

išao je dotle da ju je čak nazvao „regresivnom“. Ovakav stav nije daleko od istine. Wakemanov rad je pre bio kolekcija muzičkih anahronizama nego novih svežih ideja. Kao takav, bio je isto tako besmislen u okvirima umetnosti kao i čitav, „rock-revival“ pokret čiji su najtipičniji protagonisti grupe tipa Sha na na. Zatim, svako trpanje Wakemana u vreću sa grupama kao što su YES, King Crimson ili Focus i izvlačenje proizvoljnih ocena o kvalitetu njihovog usmerenja kroz prizmu Wakemanovog rada je jedan vrlo tandenciozan posao u kome su se, na žalost, ogledali mnogi kritičari.

Ukoliko ste oslobođeni predrasuda o nekakvoj umetničkoj i svestremenskoj vrednosti Wakemanovog dela slušanje njegove muzike biće vam mnogo prijatnije. Jer kao što kaže Idris Walters, novinar magazina „Let It Rock“, da je muzika Ricka Wakemana:

„Na svim nivoima — muzike, tekstova, koncepta, pakovanja, autentičnosti i komercijalnosti — remek-delo POP muzike sa svom karakterističnom VESELOŠĆU i PRAZNINOM“.

„WHITE ROCK“ — PRAVI PUT ZA WAKEMANA

Iz čisto ekonomskih razloga Rick je prekinuo poduhvate sa orkestrom. Sledeće dve njegove ploče „Lisztomania“ (originalna muzika iz istoimenog filma) i „No Earthly Connection“ nisu ni u čemu suštinski izmenili stvar. Krajem januara izišla je njegova najnovija ploča, nazvana „White Rock“. Album u stvari sadrži muziku koju je Wakeman pripremio za film istog imena. Sudeći po komentarima iz strane štampe film je dokumentaran a predmet su mu zimske Olimpijske igre koje su održane prošle godine u Innsbrucku, Austrija.

Rickova muzika kojom je pratio ovaj film nije mnogo udaljena od premisa na kojima su urađene prethodne ploče. Međutim, mnogo je čistija i ujednačenija a činjenica da je to filmska muzika, dobro je opravdanje za primedbe o eventualnim propustima. Slušanjem ove ploče samo sam potvrdio mišljenje da Wakemanu najbolje odgovaraju ovakvi poduhvati, u kojima njegova muzika ne deluje sama za sebe već je povezana uz neki drugi medijum. Okretanje filmskoj muzici možda je „ono pravo“ što Wakeman nije uspeo da pronađe tokom proteklih godina.

Šteta što je Cecil B. De Mill mrtav. Kakav bi to par bio!